

Olijfwilgbladvlo op olijfwilg in Nederland

Kees den Bieman & Rick Buesink, EIS Kenniscentrum Insecten

Olijfwilgen worden door heel Nederland aangeplant en zijn vaak in grote aantallen in heggen en hagen te vinden. De goed herkenbare olijfwilgbladvlo leeft enkel van deze planten en is sinds 2005 uit Nederland bekend.

Herkomst

De olijfwilgbladvlo (*Cacopsylla fulguralis*), ook wel bekend onder de Nederlandse naam 'eleagnusbladvlo' is waarschijnlijk met de waardplant meegelift naar Europa. Olijfwilgen (*Elaeagnus spp.*) komen oorspronkelijk voor in Midden- en Oost-Azië. Vanwege de dof-zilveren glans en witte bloemen wordt de plant ook wel 'zilverbos' genoemd. Sommige olijfwilgsoorten zijn winterhard en wintergroen, bestand tegen zoute wind, en hebben weinig water nodig en daarom worden deze soorten veel aangeplant. De olijfwilgbladvlo is bekend van verschillende olijfwilgsoorten: *Elaeagnus glabra*, *E. marcophylla*, *E. cuprea* en *E. oldhamii*. In Europa wordt vooral de Nederlandse kruising *E. x ebbingei* (*E. macrophylla* en *E. pungens*) aangeplant, vooral als heester in gemeentegroen en tuinen.

Oorspronkelijk komt de olijfwilgbladvlo uit Oost-Azië: Japan, China, Taiwan, Korea, het Verre Oosten van Rusland en de Filipijnen. Sinds 1999 is de soort in Europa (Frankrijk) aangetroffen en ze is sinds 2005 ook uit Nederland bekend. Na 2014 wordt de soort in Nederland veel gevonden en is de verspreiding flink toegenomen. Momenteel komt deze bladvlo wijd verspreid door heel Nederland voor (zie Waarneming.nl). Het is te verwachten dat ze overal waar olijfwilg aangeplant is, zal gaan voorkomen.

Leefwijze

Bladvlooien leggen hun eieren in de bladstengels. Daaruit komen nimfen, die na enkele keren vervellen volwassen zijn. De volwassenen paren en leggen vervolgens weer eieren. Verwacht wordt dat de olijfwilgbladvlo in Nederland tenminste twee generaties per jaar telt, omdat in het najaar ook nimfen worden gezien. Adulten overwinteren en zijn dus het hele jaar te vinden, ook in het vroege voorjaar. Adulten vliegen goed en kunnen hierdoor ook buiten de waardplant en zelfs binnenshuis gevonden worden.

De nimfen en adulten prikken met hun monddelen gaatjes in de zeefvaten van de olijfwilg. Hier zuigen ze plantensap weg. Overtollig sap wordt weggespoten via de achterlijfspunt en kan op de onderliggende bladeren belanden. Deze zogenaamde honingdauw biedt een voedingsbodem voor schimmels, wat de bladeren en stengels een zwarte kleur kan geven (roetdauw). De zwarte laag blokkeert licht en belemmert fotosynthese door het blad.

Olijfwilgbladvlo oftewel *Elaeagnusbladvlo* (*Cacopsylla fulguralis*). (Foto: Rick Buesink)

Olijfwilg (*E. x ebbingei*) met de bladeren van onderen gefotografeerd. (Foto: Jinze Noordijk)

Boven: Verse vraatschade aan olijfwilgblaadjes (*E. x ebbingei*). (Foto: Jinze Noordijk) Onder: Olijfwilgbladvlo oftewel *Elaeagnusbladvlo* in paring, met typische vraatsporen. (Foto: Rick Buesink)

Herkenning

Bladvlooien lijken wel wat op kleine cicaden. Ze hebben stekende monddelen in de vorm van een kleine buis die aan de onderzijde van de puntige kop uitsteekt. De vleugels liggen dakvormig over het achterlijf. *Cacopsylla* is een groot genus met lastig te herkennen soorten, maar gelukkig is *Cacopsylla fulguralis* gemakkelijk te herkennen: het donkerbruine tot oranje vlekkenpatroon op de vleugels is karakteristiek en onmiskenbaar. Ook de vraatsporen zijn goed te herkennen, als kleine lichtbruine stipjes in het blad die met name aan de onderzijde goed zichtbaar zijn. Op termijn krult de bladrand naar boven om.

Bestrijding

Op locaties met veel olijfwilgbladvlooien kunnen de olijfwilgen zwart worden door de roetdauw en dit kan als storend ervaren worden. Chemische bestrijding is af te raden. Bestrijding van de bladvlo met gaasvliegen is onderzocht en helpt hooguit deels. Gelukkig eet de bladvlo enkel uitheemse olijfwilgplanten. Het is daarom af te raden een monocultuur van olijfwilgen aan te planten, maar altijd verschillende struiken te mengen. Natuurlijk is het sowieso beter om inheemse alternatieven in heesters en hagen te gebruiken. Dit levert een grotere bijdrage aan de inheemse biodiversiteit en gaat overlast door de olijfwilgbladvlo tegen. Honingdauw is weg te spoelen van plantenbladeren met water en een tuinslang. Dit voorkomt schimmelgroei op de bladeren. Mogelijk perkt dit ook enigzins de populatiegroei van bladvlooien in. Enkel in het voorjaar (april-mei) is dit effectief, want later in het jaar zijn zoveel adulte bladvlooien aanwezig, dat de blaadjes snel weer vol zitten met honingdauw.

